

С Т А Н О В И Щ Е

по конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“ обявен от ”Св. Климент Охридски” (обн. ДВ, бр. 61 от 28.07.2017 г.) по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6. Право - Гражданско и семейно право

на доц. д-р Анета Методиева Антонова, преподавател по гражданско и семейно право в Юридически факултет на ”Св. Климент Охридски”, катедра Гражданскоправни науки, член на научното жури

Основание за представяне на становището:

Със заповед Заповед № РД38-593/25.09.2017 г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски” съм определен за член на научното жури по конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 3.6. Право (Гражданско и семейно право) с **двама участници в конкурса:**

Златимир Стоянов Орсов, асистент в юридическия факултет на Софийския университет “Св. Климент Охридски”, Катедра “Гражданскоправни науки”, доктор по професионално направление 3.6. Право (Гражданско и семейно право).

Златимир Орсов е завършил юридическия факултет на Софийския университет “Св. Кл. Охридски” през 1986 г. През 1987 г. е избран за асистент в юридическия факултет на Софийския университет, където работи и към момента. Придобива образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.6 Право (Гражданско и семейно право) в ЮФ на СУ „Св. Кл. Охридски“ през март 2017 г. с дисертация на тема: Договорът за аренда на земеделска земя.

Доктор Орсов е водил семинарни занятия по вещно право, облигационно право, семейно и наследствено право. Изнасял е лекции по Кооперативно право от 2003 г. до 2009 г., Поземлено право от 1997 г. до момента. Уважаван от колегите си и студентите

От 2007 г. до момента е член на факултетния съвет на юридическия факултет на Софийския университет. Практикуващ адвокат е от 1998 г. до сега. Председател е на Търговския арбитражен съд при Националната юридическа фондация и е арбитър в него от 1997 г. до сега.

Христина Годорова Атанасова, главен асистент в Стопанска академия „Димитър

Апостолов Ценов“ – Свищов.

Христина Атанасова е преподавател в Стопанска академия „Димитър Апостолов Ценов“ – Свищов. През 2004 г. е избрана за асистент, през 2006 – за старши асистент, а през 2012 г. – за главен асистент. Преподавала е по дисциплините „Основи на правото (Гражданско право – обща част, Вещно право, Облигационно право и Търговско право)“, „Застрахователно право“, „Правна уредба на интелектуалната собственост“. Била е ръководител на специализация „Правила и процедури за водене на бизнеса“, както и лектор на курс „Стопанско право.

Придобива образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.6 Право (Гражданско и семейно право) в Русенския университет „Ангел Кънчев“ с дисертация на тема: „Правно положение на клоновете на търговци“.

В становището се разглеждат поотделно съответствието с изискванията за заемане на конкурсната длъжност при всеки един от кандидатите, като в заключение се посочва кой от тях се препоръчва за академичната длъжност „доцент“.

I. Научни трудове на Златимир Стоянов Орсов

Златимир Орсов отговаря на задължителните условия по чл.24 от Закона за развитието на академичния състав в Република България. (ЗРАСРБ)

За участие в посочения конкурс за доцент Златимир Орсов е представил следните трудове: една монография – Преобразуването на държавно предприятие в еднолично търговско дружество като придобивно основание. С., Софи-Р, 2017, 258 с.; и четири студии и статии – Присъединяване, принадлежност, приращение и необособимо надвишаване на правото на строеж. – В: *Развитие на правото в глобализиращия свят*. [Юбилеен сб. по случай 100-годишнината от рождението на акад. Любен Василев и проф. д.ю.н. Живко Сталев и 90-годишнината от рождението на проф. д.ю.н. Витали Таджер]. С., Феня, 2013, 273-314. (Състав.: Ек. Матеева, Н. Колев); Съдържание и правна същност на управлението на държавни вещи от ведомства. – *Търг. право*, 2014, № 4, 25-58; За фактическия състав на придобивната давност. (По повод ТР № 4/2012 г. на ОСГК на ВКС). – В: *Liber Amicorum*. [Сб. в чест на проф. д-р Огнян Герджиков и проф. д-р Огнян Стамболиев по случай 65 години от рождението им]. С., Феня, 2013, 328-346. (Състав.: Ек. Матеева, И. Русчев); Критичен анализ на Тълкувателно решение № 5 от 2011 г. на Гражданската колегия на Върховния касационен съд. - *De jure*, 2013, № 2 (7), 19-39.

Цялата научна продукция на кандидата е по конкурсната специалност – вещно и търговско право и не повтаря представените за придобиване на образователната и научна степен „доктор“.

Представените от кандидата научни произведения се отнасят до неизследвани проблеми на правото; обхващат теми с важно теоретико-приложно значение; разработени са при използване на знания от други правни отрасли.

1. Сред научната продукция на кандидата особено място заема представеният от него **монографичен труд „Преобразуването на държавно предприятие в еднолично търговско дружество като придобивно основание“**. Значението на труда се обуславя от неговия обект на изследване. Нуждата от такова изследване днес произтича както от липсата на цялостно теоретично разработване на проблематиката на прехвърлянето от държавата на правото на собственост върху вещите, които тя е предоставила за стопанисване и управление на определено държавно предприятие, на едноличното търговско дружество, каквото монографията безспорно представлява, така и от необходимостта критично да се анализират известни доктринални виждания и практиката. Представеният труд има интердисциплинарен характер. Засегнати са въпроси от областта на търговското право, гражданско право /обща част/, облигационно право, вещно право, административно право. При анализа и обосноваването на авторовите виждания коректно е използвана релевантната българска литература. Авторът при изследването на част от спорните въпроси посочва различни варианти на отговори, като логически обосновава аргументи „за“ и „против“ и заема определено становище.

Самият факт, че трудът е първото у нас монографично съчинение по проблема представлява принос в юридическата наука. Приносен характер има анализът на фактическия състав на преобразуването на държавно предприятие в еднолично търговско дружество. Достоянство на труда е изследването на правната природа на акта за преобразуването като едностранна сделка.

Качество на монографичния труд е разглеждането на въпроса кои видовете държавни предприятия, които могат да се преобразуват в еднолично търговско дружество. Следва да се сподели извода на автора, че придобивните основания се уреждат само със закон. Извеждането и аргументирането на разграничението между нормативно придобивно основание и фактическо придобивно основание е логично и обосновано.

2. Студия **„Присъединяване, принадлежност, приращение и необособимо надвишаване**

на правото на строеж.“ – В: *Развитие на правото в глобализация се свят*. [Юбилеен сб. по случай 100-годишнината от рождението на акад. Любен Василев и проф. д.ю.н. Живко Сталев и 90-годишнината от рождението на проф. д.ю.н. Витали Таджер]. С., Феней, **2013**, 273-314. (Състав.: Ек. Матеева, Н. Колев).

В студията се разглеждат правните последици от надхвърлянето на обема на правото на строеж, когато надстроеното не може да се обособи като самостоятелен обект съобразно строителните правила и норми. Интерес представлява извода на автора, че чл.92 от ЗС не е придобивно основание, а определя собственика на земята преди застрояването и засаждането ѝ за собственик и на увеличената с постройки и насаждения земя (на застроената и засадена земя) и забранява на лицето, с чиито материали и труд са създадени постройките и насажденията, да иска физическото или юридическото им отделяне от земята. Приносен характер има анализа на казуса, когато частта от постройката надхвърля обема на правото на строеж и не може да се обособи като самостоятелен обект.

3. Студия „Съдържание и правна същност на управлението на държавни вещи от ведомства“ – *Търговско право*, 2014, № 4, 25-58.

Студията разглежда един от най-спорните въпроси относно държавната собственост - съдържанието на управлението на държавните вещи и правната му същност. Подкрепя заслужава определянето на съдържанието на правните възможности по отношение на предоставените за управление вещи: владение, ползване и поддържане от името на държавата. Приносен характер има изследването на видовете правоотношения, които възникват от предоставянето на ведомство на държавна вещь за управление.

4. Статия „За фактическия състав на придобивната давност. [По повод ТР № 4/2012 г. на ОСГК на ВКС]. „– В: *Liber Amicorum*. [Сб. в чест на проф. д-р Огнян Герджиков и проф. д-р Огнян Стамболиев по случай 65 години от рождението им]. С., Феней, **2013**, 328-346. (Състав.: Ек. Матеева, И. Русчев).

Следва да се присъединим към становището на автора, че фактическият състав на придобивната давност се състои от три елемента: 1) непрекъснато владение, 2) упражнявано в продължение на определения от ЗС срок и 3) волеизявление на владелеца, че придобива владяната вещь по давност. Приносен характер в литературата има систематичния анализ на разпоредбите на чл.79 и чл.84 от ЗС и чл.120 от ЗЗД.

5. Статия „Критичен анализ на Тълкувателно решение № 5 от 2011 г. на Гражданската колегия на Върховния касационен съд.„– *De jure*, 2013, № 2 (7), 19-39.

Авторът обосновава и логично, с множество аргументи, след обстойно изследване

на правата на държавата на собственост върху земеделските земи, горите и земите от горския фонд, стига до заключението, че когато има постановен административен акт за възстановяване на право на собственост върху земеделски земи и гори по реда на ЗСПЗЗ и ЗВСГЗГФ, гражданският съд при спор за собственост не може да упражни контрол за законосъобразност по отношение на този акт.

II. Научни трудове на Христина Годорова Атанасова

Христина Годорова Атанасова отговаря на задължителните условия по чл.24 от Закона за развитието на академичния състав в Република България. (ЗРАСРБ)

Представените за участие в конкурса трудове са от конкурсната специалност гражданско и търговско право и не повтарят представените за придобиване на образователната и научна степен „доктор“.

За участие в конкурса са представени една монография – „Конфликтът на интереси в застраховането“, 2017, ISBN 978-619-7329-14-8; един учебник – „Застрахователно право“, 2015, АИ „Ценов“ – Свищов, ISBN 978-954-23-1076-1; едно учебно помагало – „Застрахователно право“. Учебно помагало, 2015, АИ „Ценов“ – Свищов, ISBN 978-954-23-1077-8; две студии – в Алманах научни изследвания, т. 23, 2016, „Съвременни форми за съвместен бизнес“, с. 5-34, в Алманах научни изследвания, т. 23, 2016, „Задължителното застраховане при пазарни условия“, с. 153 – 177; три статии – в сп. „Търговско и облигационно право“, София, ISSN 1314-8133 „Задължителна застраховка „Отговорност на туроператора“, кн. 2, с. 21 – 29; в Социалните науки и икономиката (взаимодействие и перспективи за сътрудничество): Международна научна конференция – Свищов, 31 октомври 2014, том 1, Задължението на застрахователите за приемане на вътрешни правила за установяване на конфликт на интереси, с. 145-150, в ел. сп. „Диалог“, бр. 2 Специфика на взаимозастрахователната кооперация, с.15-28; шест доклада - Научна конференция на Русенски университет „Ангел Кънчев“ съвместно със Съюза на учените (сборник научни трудове), „Европейското акционерно дружество като застраховател“, Научни трудове на Русенски университет, т. 51, серия 7, 2012, с. 185 – 189, Национален аграрен сектор – елемент на европейските земеделски региони в стратегията „Европа 2020“: Юбилейна научнопрактическа конференция с международно участие – Свищов, 6 – 7 ноември 2014, ISBN 978-954-223-1013-6, том 2, Задължителност на застраховката на арендатора, доклад, с. 113-118, Сборник с доклади Правото между традицията и модерността, Научна конференция, проведена в рамките на Лятната научна сесия на ЮФ катедра

„Правни науки“ във ВСУ „Черноризец Храбър“ 20 06.2014г, ISSN 1313-7263, кн.27, Конфликтът на интереси в застраховането, с. 245 – 249, Строително предприемачество и недвижима собственост, Сборник с доклади от 30-та научно-практическа конференция в ИУ-Варна – ноември 2015; ISSN 1313-2369, Проектозакон за брокерите на недвижими имоти, с. 165-172, Научни трудове на Русенски университет, 2015, том 54, серия 7, Задължителното професионално застраховане, с. 103-107, Русенски университет, ЮФ, Сборник доклади от научно-практическа конференция посветена на живота и делото на проф. д-р Георги Боянов, Проектозаконът за представителите по индустриална собственост, с. 170-178.

1. Монография „**Конфликтът на интереси в застраховането**“.

Трудът е с претенции за първото монографично произведение по поставения въпрос. Не е ясен обаче предмета на изследване – разкриване конфликта на интереси в застрахователните частноправни отношения или в публичноправните застрахователни правоотношения. Извън темата на работата е общата характеристика на договора за застраховка за правни разноси, описанието на задълженията и правата на застрахования.

Понятието „конфликт на интереси“ е определено противоречиво – като „стълкновение на два насрещни интереса, при реализирането на което се получава облага за заинтересованото лице или за свързаните с него лица.“ и като „юридическа постъпка, в която дадено лице има конкуриращи се интереси или лоялност“. Това определение обаче е извън предмета на монографията, който е „конфликт на интереси в застраховането“, а не какъв да е конфликт на интереси.

Авторката е направила неуспешен опит за изясняване на понятието „конфликт на интереси в застраховането“ и разкриване на неговото съдържание чрез дефинициите на „свързани лица“ и „контрол“, съдържащи се в Търговския закон и Кодекса за застраховането.

На много места изложението представлява просто преразказ на нормативната уредба, напр. на ЗПУКИ, на Директива (ЕС) 2016/97 на Европейския парламент и на Съвета относно разпространението на застрахователни продукти относно конфликта на интереси при застрахователните посредници.

Неудачен е изборът на авторката относно правните явления, от които да отграничи конфликта на интереси, а именно – корупция, подкуп, престъпление, обществени поръчки /като у читателят възниква въпроса напр. подкупът нещо различно

ли е от престъплението/.

Използваната терминология като че ли на моменти разкрива неразбиране на съответните правни явления, напр. на юридическата постъпка.

В труда могат да се открият и някои приноси моменти, като напр. изследването на задълженията на членовете на съветите на застрахователните дружества при конфликт на интереси, прегледа на правната уредба на конфликта на интереси по чуждестранното законодателство.

2. Учебник **„Застрахователно право.“** Свищов, АИ „Ценов“, 2015 и Учебно помагало **„Застрахователно право.“** Свищов, АИ „Ценов“, 2015.

Учебникът и помагалото не отговарят на изискванията за научни трудове, поради което няма да бъдат оценявани в конкурса.

3. Студия (в съавторство) **„Съвременни форми за съвместен бизнес.“** – В: Алманах научни изследвания. Свищов, АИ „Ценов“, 2016, т.23.

Частта от публикацията, написаната от Христина Ангелова, е в обем от две страници (т.Ш.1.1 и т.Ш.1.1 на с.22-24), поради което няма основание да участва в оценяването на кандидатите в конкурса.

4. Студия (в съавторство) **„Задължителното застраховане при пазарни условия.“** – В: Алманах научни изследвания. Свищов, АИ „Ценов“, 2016, т.23.

Публикацията е съвместна работа, като написаното от д-р Христина Атанасова е в обем на 3 страници и не отговаря на изискванията за студия, поради което няма основание публикацията да участва в оценяването на кандидатите в конкурса.

5. За участие в конкурса са представени три статии от Христина Атанасова.

В статията **„Задължителна застраховка „Отговорност на туроператора“** се изследват въпросите, свързани със сключването, времетраенето, прекратяването и неизпълнението на договора за задължителна застраховка „Отговорност на туроператора“. Направен е анализ на определянето на застрахователната сума и на задължението за представяне на сертификат, издаден от застрахователя, удостоверяващ сключения договор.

Приноси в статията **„Задължението на застрахователите за приемане на вътрешни правила за установяване на конфликт на интереси“** представляват предложенията за изменение на законодателството.

Статията **„Специфика на взаимозастрахователната кооперация“** разкрива особеностите на взаимоспомагателната кооперация като застраховател и я разграничава от кооперациите по Закона за кооперациите.

6. В конкурса за доцент Христина Атанасова е представила шест научни доклада.

6.1. Доклад **Европейското акционерно дружество** – В: Научни трудове на Русенски университет, т.51, серия 7, 2012, с.185-189.

6.2. Доклад **Задължителност на застраховката на арендатора** – В: Националният аграрен сектор – елемент на европейските земеделски региони в стратегията „Европа 2020“. Свищов, 2014, с.113-118.

6.3. Доклад **Конфликтът на интереси в застраховането** – В: Правото между традицията и модерността. Варна, 2014, с.245-249.

6.4. Доклад **Проектозакон за брокерите на недвижими имоти** – В: Строително предприемачество и недвижима собственост. Варна, 2015, с.165-172.

6.5. Доклад **Задължителното професионално застраховане** – В: Научни трудове на Русенски университет, 2015, том 54, серия 7, с.103-107;

6.6. Доклад **Проектозаконът за представителите по индустриална собственост** – В: Сборник доклади от научно-практическата конференция, посветена на живота и делото на проф. д-р Георги Боянов. Русе, 2015, с.170-178.

Съгласно чл.27, ал.4 от ЗРАСРБ, чл.57а, ал.1 от ППЗРАСРБ и чл.111, ал.2 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Кл. Охридски“ публикуваните учебни материали – учебници, ръководства, сборници и други, както и участието с доклади и научни съобщения в международни и национални научни форуми са допълнителни показатели, които се вземат предвид само при равна оценка на кандидатите за заемане на академичната длъжност „доцент“. Оценявайки научните качества на представените от двамата кандидати публикации, не давам равна оценка. На това основание не оценявам шестте доклада от научни конференции на кандидата д-р Христина Атанасова.

Заклучение

Научни трудове на д-р Орсов, представени за конкурса, по качества отговарят и даже надхвърлят изискванията на закона. В тях се съдържат многобройни ценни научни приноси, основани на аналитично изследване на нормативните актове и съдебната практика. За научните качества на представените публикации свидетелства и броят на цитиранията от други автори. Кандидатът е демонстрирал своите възможности да формулира и аргументира

научните си тези. Повечето от разработките му имат и голямо практическо значение. Представените от Христина Атанасова публикации за участие в конкурса не отговарят на изискването за монографичен труд или равностойна публикация. Те съдържат незначителни приноси, на като цяло не са задълбочени и систематични.

Предвид изложеното, предлагам на научното жури да класира на първо място в конкурса за доцент, обявен в ДВ, бр.61/28.7.2017 г., кандидата ас. д-р Златимир Стоянов Орсов и да предложи на Факултетния съвет на Юридическия факултет на СУ „Св. Кл. Охридски“ той да бъде избран за доцент по професионално направление 3.6 Право (Гражданско и семейно право) в Юридическия факултет на СУ „Св. Кл. Охридски.

С уважение:

Анета Антонова